

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 L.
" četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez dr-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 56

V Gorici, v sredo 15. julija 1925.

Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v na-
prej. List izdaja kon-
sorcijski

»GORIŠKA STRAŽA«
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici, Riva Piazzut-
ta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5,
— (prej Scuole). —

Gonja proti duhovnikom.

Glasi komunistične stranke je priobčilo v zadnji številki članek o kmečki internacionali, kjer daje slovenskim kmetom različne zanimive nauke. Eden izmed najbolj plemenitih in koristnih naukov, katerega daje »Delo« slovenskim kmetom, je ta, da se mora kmečko delovno ljudstvo bojevati z enim izmed najhujših sovražnikov, z uplivom duhovništva, ki je zaveznik vsake reakcije.

Komunistični odrešeniki slovenskih kmetov svetujejo torej našemu ljudstvu, naj se vzdigne zoper slovenskega duhovnika, zakaj duhovnik je najhujši sovražnik kmetov. Duhovnik je nasprotnik človeškega napredka in zagovarja vselej temno nazadnjaštvo. Ali nismo mi Slovenci nekoč že slišali take in enake fraze po slovenskih časnikih? Gotovo! Pred 25 ali 30 leti za časa Krekovih bojev proti slovenskemu liberalizmu.

Ko je Janez Krek začel organizirati na Slovenskem revnega kmeta in delavca in ustanavljal na deželi zadruga in posojilnice ter vodil množice delovnega ljudstva v boj proti vaškim in trgovskim oderuhom, tedaj se je vzdignil slovenski liberalizem in začel v imenu napredne ideje najbolj ostudno gonjo proti duhovnikom, ki so bili voditelji novega socialnega pokreta.

Duhovniki so bili sovražniki modernega napredka, srednjeveški mračnjaki, zastrupljevalci ljudstva itd.

Bila je znana doba farške gonje. Vse, kar si človek more misliti neumnega, puhlega in bedastega so tedaj v imenu napredka spravili liberalni kapitalisti na dan proti slovenskim duhovnikom. Ta doba je davno za nami in počiva v grobu zgodovine.

Sedaj so se pa nenadoma pojavili revolucionarni komunistični evangelisti in spravljajo staro predvojno liberalno ropotijo kot nekaj pristno novega na dan. Komunisti so dediči najbolj bedaste in puhle tradicije slovenskega liberalizma.

Slovenski kmetje vedo, kaj jim je storiti. Komunistične gonjače, ki prihajajo hujškat kmeta proti duhovniku, bodo pognali brez usmiljenja čez prag. Slovenski duhovnik je na Primorskem po večini pravi proletarec, združen z ljudstvom v trpljenju in stiski, nesebičen branitelj njegovih človeških in gospodarskih pravic. Kdor dela sovraštvo med kmečkim narodom in duhovnikom, je največji škodljivec ljudstva, ki ga je treba izpljuniti iz srede poštenih ljudi.

Le začnite, gospodje komunisti, novo farško gonjo, le pojdite hujškat na deželo! Želi boste vihar, ki vas bo pometel iz naših vasi kakor listje.

Naše ljudstvo hoče dela, hoče dejanske pomoči, hoče načelnega boja, ne mara pa ostudne, osebne hujškarije, ki jo brezvestni komunistični hujškači napovedujejo.

Kaj se godi po svetu?

Ko so pri zadnjih volitvah v Jugoslaviji zmagali radikali in se združili s samostojnimi demokrati v skupno vlado, je bilo splošno mnenje, da bosta Pašić in Pribičević vladala Jugoslavijo vseskozi do prihodnjih volitev. Ona dva sta imela v parlamentu večino, ostale stranke so pa bile v najostrejši opoziciji, vsako zблиžanje se je zdelo popolnoma nemogoče. Ni bilo videti drugega izhoda, kakor da vladata Pašić in Pribičević skupno in se branita z združenimi močmi pred napadi Davidovića, Korošca, Radića in Spaha.

Prišlo pa je popolnoma drugače. Radićeva stranka, ki se je najbolj ljuto in ogorčeno borila proti Pašiću in Pribičeviću in sploh proti obstoječim razmeram v Jugoslaviji, je čez noč spremenila svojo politiko in kapitulirala pred Pašićem.

Pašić neomejen gospodar v državi.

Poročali smo že v »Goriški Straži«, kako je Pavle Radić, nečak Štefana Radića, v svojem glasovitem govoru v parlamentu preklical slovesno vso dosedanje politiko kmečkega gibanja na Hrvaškem, priznal kralja, se odrekel hrvaški republiki, sprejel centralizem, proti kateremu se je doslej boril, priznal dosedanje ustroj vojske, skratka odobril popolnoma dosedanje politične razmere v državi, in sicer v imenu Štefana Radića, vseh njegovih poslancev in njegove stranke. Radićevci so ponudili radikalom celo zaveznitvo in izjavili, da bi šli radi v Pašićevo vlado. Stari Nikola Pašić se je spustil v razgovor z radićevci in se pogajal z njimi cele mesece, preden je privolil, da se pričnejo prava pogajanja za skupno vlado. Pašić je po svoji stari navadi vlekel stvar na dolgo, se radićevcem bližal in nato zopet odmikal ter jih prisilil tako k vedno večjemu popuščanju. Mož jih je toliko časa mrevaril, da so postali skozi in skozi mehki in krotki ter sprejeli vse Pašićeve pogoje.

Sporazum med radićevci in Pašićem je že podpisan

Vsak mora priznati, da je znal Pašić položaj prav temeljito in brezobzirno izkoristiti. Kljub temu, da so se bili radićevci vdali, se je Pašić vendarle dolgo obotavljal potrditi razveljavljene Radićeve mandate. Pašić je popuščal le polagoma, pritisk njegove vlade je na Hrvaškem odnehaval le stopnjoma, tako je pognal Radićevo stranko skozi prave vice in ji izvabil, kar je hotel. Radićevi mandati so bili potrjeni šele po par mesečnih pogajanjih. Štefan Radić se nahaja pa še vedno v zaporu in vodstvo stranke je še danes zaprt v Zagrebu. Tak je položaj še danes, ko oznanja vse jugoslovansko časopisje, da je sporazum med Pašićem in Hrvatsko kmečko stranko že gotov, da so protokoli prijateljstva že zapečateni in podpisani. V tem se vidi najbolj nazorno vsa premoč in vseobsežna zmaga Nikole Pašića.

Kaj je vsebina protokola?

Časopisje ni še objavilo pogodbe, sklenjene med Pašićem in zaprtim Radićem, vendar se iz različnih izjav Pavla Radića dá sklepati na njeno vsebino. Radićevci priznavajo centralistično vidovdansko ustavo in se odpovedujejo nele hrvaški republiki, kar bi bilo seveda naravno, temveč celo deželni avtonomiji. Radićevci

sprejmejo vse zakone, ki jih je predložila sedanja Pašić - Pribičevićeva vlada, tako na primer zakon proti svobodi tiska in zakon o sodnikih, proti katerim je vsa opozicija z radićevci vred do danes najostreje protestirala. Radićevci sprejmejo tudi vso davčno in finančno politiko sedanje vlade. Vse ostane torej tako, kakor je bilo dosedaj. Toda Pašić se niti s tem ni še zadovoljil!

Kakor čitamo v jugoslovanskem časopisju, je sprejel Pavle Radić povrihu še zahtevo radikalov, naj radićevci slovesno izjavijo, da je hrvaško vprašanje s tem za vse večne čase rešeno. Radićeva stranka se obvezuje, da ne bo nikdar več spravila na dnevni red hrvaškega vprašanja. Tako izjavo bi morali podpisati vsi Radićevci poslanci in bi se slovesno razglasila pred vstopom radićevcev v vlado.

Pašić - Radićeva vlada.

Kaj dobe glasom sporazuma radićevci? Radić zahteva, da morajo izstopiti iz vlade samostojni demokrati, to se pravi Svetozar Pribičević in Gregor Žerjav. To se bo zgodilo. »Jutro« in »Slovenski Narod« pripravljata na to že svoje pristaše. Na mesto samostojnih demokratov stopijo radićevci. Začetkoma so zahtevali od Pašića 7 ministrov, nato 6, sedaj se zadovoljujejo baše s štirimi. Radićevci bodo imeli najbrž ministristvo za šume in rude, za socialno politiko, za pošto in brzojav za trgovino in industrijo ali pa za zdravstvo: z eno besedo samo ministristva druge vrste. Razen tega so si razdelili radikali in radićevci vsa vodilna uradniška mesta v državi.

Skoro gotovo se zdi, da bo vodstvo Hrvatske kmečke stranke spuščeno na svobodo in da se bo kazensko postopanje proti Štefanu Radiću ustavilo.

Enotni hrvaški fronti grozni razlep.

Kar smo zgoraj naštel, je vse, kar nudi Pašić radićevcem. Hrvatska kmečka stranka ni prodrla niti z eno zahtevo svojega kmečkega programa. Načela Radićeve stranke pri pogajanjih sploh niso prihajala v poštev. Proti takemu sporazumu so se uprli množičevilni načelni ljudje v Radićevem taboru in na sejah Radićevih poslancev je prišlo do burnih in bučnih prizorov. Poslanci Hrvatske zajednice, (to je stranka, ki se je združila z Radićem) so pri odločilni seji zapustili v znak protesta zborovalnico. V hrvaškem taboru je nastala torej proti Radiću močna opozicija, katero vodijo zajedničarji z Antonom Trumbićem in vseučilišnim profesorjem Polićem na čelu. Ti može očitajo Radiću, da pošilja Hrvate nage in bose v vlado in da je izdal vsa načela hrvaškega gibanja. Kaj je dosegel Radić od Pašića? V bistvu to-le: zaprti radićevci se izpuste iz zaporov in nekaj Hrvatov pojde na ministrske stolce. To je vse.

Čemu se je prav za prav hrvaški narod boril?

Zato, da dobi par ministrov? Ali morda zato, da reši iz zavora nekaj vodilnih oseb? Kje je pa naš program? Pet let smo oznanjali hrvaškimi množicam, da se borimo za načela demokracije in svobodoljubja, da zahtevamo avtonomijo naše dežele, ker je centralizem poguben in nazadnjaški, danes mečemo vsa ta

načela vstran in jadamo v vlado kot berači. Hrvatsko ljudstvo nam je zvesto sledilo v dneh najhujšega preganjanja, žrtvovalo se je nesebično za našo stranko in nas ni nikoli zapustilo! Čemu so bile njegove žrtve, ako se odpovedujemo danes vsem idealom in se zadovoljimo s par ministrskimi sedeži?

Tako govori opozicija in se ne more pomiriti z novim položajem. Zelo verjetno se nam zdi, da se bodo Hrvatje razcepili na dvoje, čim stopi Radić v vlado. Doslej enotna fronta Hrvatov se razbije in v hrvaški deželi zaživi ostra borba med strankami.

Ali je to pravi sporazum?

O pogodbi med Radićem in Pašićem pravijo, da pomeni končni sporazum med Srbi in Hrvati. Ali je to resnično? Najprej se moramo vprašati, kaj je sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. O pravem in resničnem sporazumu moremo govoriti le tedaj, ako se vsi Slovenci, Srbi in Hrvati čutijo v državi zadovoljne. Mnogiče Hrvatov, Slovencev in Srbov morajo čutiti, da lahko razvijajo v državi svobodno vse svoje gospodarske in duševne sposobnosti in uživajo tako tudi praktično in polnem obsegu vse državljanske pravice, ki jim gredo. To je resnični sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Zakaj ni prišlo do danes do sporazuma? Srbske, hrvaške in slovenske opozicijske stranke trde, da je temu kriva napačna uredba države. Osobito Hrvati in Slovenci poudarjajo, da je temu kriva neprimerna centralistična ustava, ki ovira hrvaškimi in slovenskim deželam pravi gospodarski in kulturni razvoj.

Vzroki nesporazuma ne tiče torej v slabi volji ali hudobiji oseb, temveč v razmerah, predvsem v slabih zakonih.

Treba je torej spremeniti razmere, narediti v prvi vrsti nove zakone. Zato so postavile opozicijske stranke v program avtonomijo in zahtevale odpravo centralističnih postav.

Politični boj v Jugoslaviji je bil torej načelen, stvaren in ne osebne. Samo nove razmere morejo ustvariti pravi in trajni sporazum med Hrvati, Srbi in Slovenci.

Ker ostanejo po sporazumu med Radićem in Pašićem razmere take, kot so bile dosedaj, ne moremo govoriti o pravem in končnem sporazumu.

Pomen dogovora.

Kljub temu ima pogodba med radikali in radićevci velik politični pomen. V boju proti centralizmu se je razpaslo med Srbi in Hrvati polagoma srdito sovraštvo. Hrvati so se zakopali v svoj hrvaški svet in se strogo ločili od Srbov. V političnem boju je nastal med bratoma globok prepad. S tem, da je sedaj radićevska stranka naredila sporazum z največjo srbsko stranko, bi v hrvaškem narodu preminilo sovraštvo do Srbov in Srbi bodo nehali mrzeti Hrvate. Ustvarilo se bo v Jugoslaviji novo politično ozračje, v katerem bo mogoče uspešno delovati za končni sporazum.

Hrvati bodo sedleli v vlado in upravljali srbske dežele, spoznavali bodo srbske razmere in širili svoj pogled čez celo državo.

To je za politični razvoj Jugoslavije dobro in koristno. Dogovor med Pašićem in Radićem moramo torej smatrati kljub temu za korak naprej, to je koristna priprava za resnični in trajni sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, katerega pa najbrže ne bo Štefan Radić podpisoval.

DNEVNE VESTI.

Še enkrat pred sodiščem.

Zadnjič sem pod tem naslovom poročal o novi tožbi, ki jo je naperil proti meni državni pravdnik radi dveh člankov priobčenih v zaplenjeni »Goriški Straži« z dne 20. junija t. l. Obravnava je bila, kakor sem takrat pisal, radi zaslišanja prič preložena na dan 14. t. m. Včeraj dne 14. t. m. sem bil zato zopet pred goriškim tribunalom. Razprava je bila zelo kratka in nisem bil ne obsojen in ne oproščen. Tudi od mene in državnega pravdnika predlagane priče niso bile zaslišane. Iz meni neznanih vzrokov je namestnik drž. pravdnika dr. Battigija dr. Ruggeri raztegnil obtožbo, ki se je glasila prej: hujskanje med socialnimi razredi, na nov zločin: sramotenje države, ter predlagal zato prenos obravnave na nedoločen čas. Sodni dvor je predlog državnega pravdnika sprejel in obravnavo preložil.

Obremenjen z očitkom novega zločina sem zapuščal dvorano, v kateri se je medtem zbralo precejšnje število prijateljev obeh narodnosti. Tolažila me je njihova prisotnost, tolažila me je zavest, da nisem zakrivil ničesar, kar bi opravičevalo težke očitke državnega pravdnika in v srcu se mi je smejala vesela misel: Ali niso državni pravdnik in njegovi zaslanjači spregledali ničlo izdatnost svojega boja in radi tega napravili umeten umik iz sodne dvorane?

Gorica, 15. julija 1925.

Polde Kemperle.

Poroka.

Dne 6. t. m. sta se poročila na Brezjah g. čna profesorica Klavdija Gabrijelčičeva iz znane ugledne avške družine in g. dr. Dominik Žvokelj, zdaj odvetnik v Ljubljani, naš vipavski rojak. Obilo sreče in božjega blagoslova!

Tečaj za organiste in pevovodje.

Pevski oddelk »Prosvetne zveze« je organiziral ta prepotrebni tečaj in pridobil za sodelovanje odlične moči, zato vabimo vse gg. pevovodje k vdeležbi. Vršil se bo v prostorih »Slov. Alojzijevišča« in trajal od 26. t. m. do 8. avgusta. Otvoritev dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer. Poučevali se bodo sledeči predmeti: 1. Glasb. teorija po Battkeju (g. Emil Aadamič). 2. Izobrazba glasu in teorija petja (gdč. Fr. Ščekova). 3. Harmonija in kontrapunkt (g. R. Orel). 4. Glasb. oblikoslovje (g. A. Gerbec). 5. Zgod. razvoj slov. glasb. umetnosti (g. A. Sever). 6. Praktičen pouk v dirigiranju (g. S. Kumar). 7. Greg. koral (g. D. Doktorič). 8. Liturgija (g. F. Terčelj).

Udeležence tečaja opozarjamo na sledeče: dospejo naj v Gorico že 26. zvečer k otvoritvi tako, da se bo moglo pričeti naslednji dan s poukom točno. Prinesejo naj s seboj razen toal. oprave še po dve rjuhi in po eno odejo. Celotna oskrba in učnina znaša dnevno 14 lir. Kdor pa ne reflektira na hrano in stanovanje in misli samo posecati tečaj, plača le takso v znesku 50 lir. Prijave sprejema Pevski oddelk še do 25. t. m. Prednost imajo oni, ki se prej priklase.

Odbor pevskega oddelka.

Prenos službenih poslov.

Od prvega junija t. l. spadajo tehnični posli v občinah: Bovec, Log, Čezsoča, Žaga, Srpénica, Soča, Trenta, Kobarič, Breginj, Kred. Dreženca, Idersko, Libušnje, Livek, Saddle, Trnovo in nekaterih italijanskih občinah gradiščanskega okrožja pod avtonomni civilni tehnični oddelk v Gorici in ne več pod videmski oddelk.

Naš čolnič.

bo izšel koncem drugega tedna. Dopisniki naj to obvestilo vpoštevajo.

V znanje.

Ljubljanski velesjem bo letos otvorjen od 27. avgusta t. l. dalje osem dni. Ker vemo iz prejšnjih let, da ga

obišče mnogo Primorcev, opozarjamo že danes vse one, ki ga namravajo posetiti, da si priskrbe pravčasno potni list. Obenem s potnim listom naj si oskrbijo tudi izkaznico za velesjem. To izkaznico dobijo lahko v Gorici v hiši via Pellico št. 1, II. (v Draščekovi hiši na Kornju) pri g. Jožetu Ščeku.

Znamenit kongres v Ljubljani.

Jutri se bo zaključil v Ljubljani kongres za proučevanje vzhodnega bogoslovja. Od vseh strani sveta so prišli v slovensko prestolico odlični cerkveni dostojanstveniki in učenjaki; prispeli so tudi zastopniki pravoslavni bratov in na zborovanih skupno razmotrivali idejo sv. bratov Cirila in Metoda, ki sta hotela objeti vse Slovane v skupnosti katol. Cerkve. Kongres je velike važnosti, sam papež je poslal svoj blagoslov in svoje zastopnike. Veseli nas pa, da je ravno v središču Slovenije zboroval zbor učenih mož, ki bodo zopet ponesli ugled slovenskega imena preko slovenskih mej.

Kraljestvo božje na zemlji se širi.

Vsako leto mora zavod za širjenje sv. vere v Rimu (Congregatio de propaganda fide) zaznamovati porast števila vernikov in skrbeti za nove škofije. Lep vzgled kaže širjenje Cerkve v Združenih državah severne Amerike. L. 1822. je bilo tam 9 škofij in 600.000 vernikov. Predlansko leto pa so bile že 103 škofije in 17 in pol miliona vernikov. Ti so nabrali prostovoljnih darov za vzdrževanje duhovščine in cerkva nad 188 milijonov dolarjev!

Ob grobu.

10. t. m. je umrl v Rimu senator Boni, svetovnoznan starinoslovec. Ko je d'Annunzio zvedel za njegovo smrt je pisal Mussoliniju: »Ti najbrže ne veš kako sem jaz ljubil velikega Jakoba Bonija in kako me je on ljubil v veri večnega Rima in večne Italije. Danes Te prosim zani te časti, da bo ležal na Palatinu; zase pa to, da smem izbrati kraj, napraviti načrt za grob in vrezati napis. Pričakujem in Te objemljem. — Gabrijel.«

Mussolini pa je odgovoril: »Jakob Boni spi na Palatinu v senci velike palme. Pošlji mi načrt in napis. Objem Mussolini.«

Ali je vse to res ljubezen ali samo prazne besede?

Zločinci v Italiji.

V Italiji je 1335 jetnišnic. V njih je prostora za 72.170 »gostov«. Zdaj pa je po ječah le 34.000 jetnikov; stanovanjske bede torej ne poznajo. Največ zločincev je med 25. in 40. letom. Število mladostnih zločincev med 9. in 18. letom stalno narašča. To je žalostno poglavje iz socialnega življenja Italije.

Dvanajst ur pred obličjem smrti.

Nek turist na švicarskih poledenih velikanih je te dni doživel dvanajst smrtnih ur. Ko je družba šla preko ledeniške razpoke se je nenkrat utrgala vrv in enega izmed družbe je pogoltnila temna globina 59 m globoke ledeniške razpoke. Takoj so šli po pomoč. Šele ob 11. uri ponoči so ponesrečenca privlekli ven, ki je bil pa popolnoma nepoškodovan. Le trepetal je, ker je vsak hip pričakoval v globini, da ga led pod sabo ne pokoplje.

Minister pred sodniki.

Opozicionalne stranke v Beogradu so obdolžile pravosodnega ministra dr. Lukinića, pristaša Pribičevića in Žerjavove stranke, raznih nečednih opravil pri veleposestvu nemškega kneza Thurn - Taxisa. Parlament ga je posadil zato na zatožno klop. Dobro je ministroval.

Od mizarja do častnega doktorja.

Univerza v nemškem mestu Bonnu je podelila visoko odlikovanje čast-

nega doktorja vodji krščanskih delavskih organizacij v Nemčiji Stegerwaldu. Ta je bil in je še mizarjski mojster. S tem odlikovanjem, tako pišejo vsi nemški listi, so Nemci pokazali, kako vedb ceniti tudi zasluge priprostega delavca.

Ruski medved in kitajski zmaj.

Večkrat smo že pisali, kakšno juho je skuhal angleški kramar na daljnem vzhodu. Tlačeni in izkoriščani narodi zahtevajo pravic. Rusi so to spretno izrabili in se postavili za varuhe zatiranih Kitajcev. Taka zveza od Varšave do Honghonga bo tvorila mogočen jez proti zapadnim velesilam strnjenim vsled dobičkaželjenosti tudi v en blok. Gorje, če bosta ruski medved in kitajski zmaj začela renčati, kar napoveduje sovjetski general Frunze.

Čudna narodna organizacija.

Zagrebsko glasilo hrvatske ljudske stranke »Narodna politika« prinaša obširen opis političnih razmer v Istri. Med drugim beremo tam tudi, da je neka nad vse narodna organizacija, ki vedno trdi, da je vzvišena nad vse-mi boji, vrnila l. 1923. »Pučkega Prijatelja«, ki je edino resnično glasilo istrskega seliaka, ker je ta list opisal za naše ljudstvo pogubonosno delovanje protikrščanske fratronske organizacije.

Mestne novice.

* **Opozorilo.** Na podlagi člena 24. zakona in člena 48. pravilnika o izterjevanju davkov bodo na vpogled pri mestnem županstvu seznanjeni o:

hišnem davku in sicer dopolnilni seznam 2. serija za l. 1924. in dopolnilni seznam 2. serija za l. 1925;

dohodninskem davku (ricchezza mobile) za l. 1924. in 1925;

dopolnilnem dohodninskem davku za l. 1924;

zemljiško - dohodninskem davku 2. serija, za l. 1925.

Davkoplačevalci lahko pogledajo sezname od 13. do 20. julija ob uradnih urah; obrnejo naj se na magistratnega vratarja.

* **Goričani in d'Annunzio.** Goriško mesto je poklonilo d'Annunziju dar za njegov muzej »zmage« v Gardonu. Darovali so mu mestni grb vklesan v kamen, ki je celo vojno ostal nad glavnimi vrati mestne palače. Ta kamen naj spominja Italijane na vse, kar je prestala v vojni »sveta« Gorica. Ob priliki bo obiskal pesnika tudi naš župan Bombig in se bosta najbrže objela ter poljubila.

* **Nov zobozdravnik.** V Gorici na Travniku je otvoril nov zobozdravniški ambulatorij naš rojak dr. L. Mermolja.

Kaj je novega na deželi?

Miren.

V nedeljo dne 26. t. m. se bo vršil v Mirnu na dvorišču »Čevliarske zadruge« telovadni nastop, katerega priredi telovadni odsek »Slov. izobr. društva«. Na to prireditev opozarjamo že danes. Podrobnejši program objavimo prihodnjč.

Bišje.

V nedeljo 19. t. m. ob 4. uri popoldne priredijo šolski otroci v dvorani g. L. Nemeca veselico z iako lepim sporedom. Med drugim bodo igrali Korbanovo trodejanjo »Povodnji mož«. Čisti dobiček je namenjen tuk. šolskemu zaščitništvu. — K obilni vdeležbi vabi učiteljstvo in mladina.

Čepovan.

Veselica tukajšnje »Mariine družbe« dne 5. t. m. je prav dobro izpadla. Krasna in ganljiva Sardenkova igra »Skrivnostna zaroka« je bila tako izobno igrana, da je marsikateremu gledalcu privabila solze v oči. Posebno dobro so pogodile svoje ne-lahke vloge: Evrozija, Lucija ter obe materi. Tudi petje je bilo izvzstno in so morali pevci par točk na željo občinstva ponoviti. Pristrčna zahvala g. voditeljici igre in pevovodju g. organistu za njun trud! Veselica se bo na splošno željo pozneje, ko mine najbolj siljeno delo po senožetih, ponovila.

Sv. Lucija.

»Narodna čitalnica« pri sv. Luciji ob Soči vprizori v soboto, dne 18. t. m. ob 20 in pol in v nedeljo, dne 19. t. m. ob 16. uri v dvorani gostilne »Mikuž« pri sv. Luciji S. Tučičevo dramo v treh dejanjih »Golgota«. K obilni vdeležbi vladno vabi odbor.

Cerkno.

Preteklo soboto 11. t. m. je posetil naš kraj gosp. komendant U. Ricci, prefekt v Vidmu v spremstvu gosp. Alacevicha, podprefekta v Idriji. Gosta so sprejeli novoizvoljeni župan z občinskim tajnikom in drugi javni funkcionarji. Gospod prefekt je posetil občinski urad, obiskal našo župno cerkev v spremstvu g. dekana, si ogledal otroški vrtec in ljudsko šolo, kjer je zbrano učiteljstvo z g. didakt. ravnateljem na čelu ravno delalo za nje priprave za šolsko razstavo, o kateri se je gost pohvalno izrazil. Ob tej priliki je gospod prefekt za ubožne in pridne otroke — razstavljalce podaril znesek lir 500 v roke župana. Gospod prefekt, ki je že s tem, da je bila z razpisom upravnih volitev ob-

činska uprava zopet uspostavljena, pokazal veliko smisel za pravico in spoštovanje do obstoječih zakonov, se je zelo zanimal za vsa javna vprašanja v občini.

Ledine nad Idrijo.

(Pretep in poboj.)

V nedeljo dne 5. t. m. so fantje v Ledinah popivali, nazadnje pa je neki mladič iz ljubosumnosti z nožem zabodel nekega zidarja iz Stopnika. Poklicali so takoj zdravnika, da ga je pregledal; ukazal ga je odpeljati v Gorico v bolnišnico, ker nima veliko upanja, da bi okreval. Oni mladič pa se je sam javil oblasti in povedal, kaj je napravil. Fantje, pustite popivanje in nepotrebno zapravljane težko prisluženega denarja! Tožite, kako je ludo dandanes, kaka dragina in pomanjkanje vlada! Ali niste temu tudi sami največ krivi? Čemu poganjate ves tedenski zaslužek v nedeljo po grlu! Porabite rajši Gospodov dan v svojo lastno izobrazbo in v kako duševno razvedrilo! Imate dober pevski zbor pod skrbnim vodstvom. Pridružite se mu in videli boste, da bo to koristnejše, kakor po gostilnah sedeti in popivati.

Gore nad Idrijo.

(Po povodnji.)

Že bo kmalu mesec dni od zadnje grozne povodnji, pa še danes ne more nihče z vozom v Idrijo. V tako zvani »Kajnaški grapi« se je utrgal in zdrčal na cesto cel hrib. Le s težavo prideš po blatu in kamenju med drevmem zopet po dolgem presledku na drugi strani na cesto. Hudo so prizadeti naši ljudje! Marija Hvala ima ves svoj sadež med to ogromno maso na cesti. Velikansko škodo trpe tudi drugi občani. Na županovem posestvu je več kot 20 usadov, drugim pa je odnašalo sadno drevje in poplavilo ter zasulo s peskom njive, da zastonj pričakujejo sadu od njih. Tu bi bila na mestu izdatna vladna pomoč!

(Birna.)

Dne 27. junija je delil pri nas prevzvišeni nadpastir, goriški nadškof zakrament sv. birme. Lep je bil na predvečer sprejem zunaj vasi! Pozdravil je g. nadškofa najprej domači župnik v imenu župnije, g. župan v imenu občine, šolska mladina in Marijina družba in so mu poklonili krasne šopke v znak radosti in veselja, da prihaja ljubljani nadpastir v našo malo župnijo. Mimo 35 mlajev nas je potem vodila pot v lepo in na

Med tem časom novi naseljenik že iz posestva lahko utrži toliko, ali pa še več, kot bo treba plačati in pride potemtakem poceni do posestva, za katerega nakup mu ni bilo treba izdati lastnega denarja, izvzemši ono vsoto, ki jo je plačal čivčiji za poslopja in setve. Za to vsoto se s čivčijem svobodno dogovori in »zglaha«.

Ta način naseljevanja se mi zdi ugoden, ker naseljenik najde že vse, kar potrebuje, celo zemlja je že obdelana in obsejana. Treba je samo nadalje gospodariti. Tisti pa, ki morebiti od države dobe zemljo zastonj, dobe pač samo zemljo, neobdelano, brez poslopij i. dr. To zemljo dobe samo siromašni. Ti nimajo ne živine, ne semenja, niti ne denarja, da bi si postavili poslopja in prej ali slej morajo pobediti z dobljene zemlje, ker je ne morejo izkoriščati in na njej nimajo obstanka.

Kakor se me je v ministrstvu agrarne reforme informiralo, se more zemljo tudi povsem prosto nakupovati od takih Turkov, ki jih agrarna reforma ni zadela. Hektar (približno 2 orala) take najboljše zemlje se plačuje povprečno po 800 do 1200 Din. Potemtakem bi stalo 10 hektarov zemlje n. pr. 12.000 Din., pri čemur bi se morda moglo pogoditi, da v to ceno padejo tudi poslopja. To ne bi bila draga cena. Ako pa bi se poslopja morala plačati posebej, morda celo z 10 do 20000 Din., bi vendar zaokroženo celo posestvo v najboljši rodovitni legi, v krajih, podobnih Goranjski, stalo dobrih 30.000.— Din. To, primerjano s cenami v naših razmerah, sploh ni nikakarna cena, saj pri nas v boljših legah in na prometnejših krajih stane domalega toliko samo en oral zemlje.

Dipl. agr. A Jamnik, Ljubljana.

Kritikom in kritikam.

Navada je že taka, da se dandanes vsaka kulturna reč — sicer je ta izraz raztegljiv kot hudičeva koža — ocenjuje. Do tu je vse prav in v redu. Gospodje kritiki s sivimi glavami (še večkrat pa, žal, sploh z nikakimi) pozabljajo, čemu se je razplodil v književnosti tak način pisanja, ki mu pravijo literarni profesorji »kritika«.

Da ne bom komu krivice storil, vas prosim, preberite kako kritiko o koncertih, igratih ali čem podobnem v našem dnevnem časopisju. Če je društvo ali pa so njegovi člani miselno bliže listu, ki je zagrešil kritiko, tedaj vidi kritika v nastopu dotičnih družtev (pa magari, če je to le gozdna veselica s plesom; prosim, to je čista resnica) »zgodovinski dan za ves mili narod«. Če zgodovino in rešitev »milege naroda« odločujejo narodne noše in »hopsasa-slovenstvo«, potem je to res. Bereš o nastopih pevskih zborov; vse brezhibno, na višku, umetniški užitek prvega reda, urnebesni aplavzi, kolosalno, divno... še ubogemu rajnemu Pleteršniku bi zmanjkala beseda. Zaman pa iščeš v teh kritikah le trohico graje, ali opominček, naj bi se to ali ono popravilo.

Če je pa temu listu kako kulturno društvo nesimpatično, tedaj je pa njegov nastop izgrešen, zbor je napačno interpretiral in tako naprej, kar že vsi veste; ali pa, kar še najbolj dokazuje žurnalistično »spretnost«, niti ne omenja tak list nastopa (tu mislim seveda le na take nastope, ki so res kulturno-pomembni).

Na tak način ne dosežajo več kritike prve in menda edine naloge: grajati, kar je graje vredno, hvaliti, kar je dobro; in to povsod (tudi prijatelja) in vedno (ne le, če to zahteva političen, bolje »strankarski« položaj). Le take kritike bodo razvoju umetnosti služile, vse drugo je pa ali navčna samohvala ali pa strankarsko-osebna zagrizenost.

Višek pavlihovstva je pa, če kdo očita kritiku, ki je pisal kakor je moral in se ni le skoz in skoz cedil samih pohval, da je pisal tako »ker ni politično naš!« Pred takim modrovanjem pa klobuk dol.

Te vrste so potrebne radi poštenosti in objektivnosti; sicer jih pa lahko »naši« in »nenaši« kritiki smatrajo za nepošteno in neobjektivno.

Nove knjige.

Določanje žive teže pri govedih - brez tehtnice.

Te dni je izšla v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem, italijanskem in madžarskem jeziku v žepnem formatu knjižica pod naslovom »Določanje žive teže pri govedih - brez tehtnice«, katere avtorja sta gg. Makuc in dipl. agr. A. Jamnik, katerih slednji je poznan kinetijski pisatelj, ki je izdal že več pripravnih in koristnih strokovnih knjig. Knjiga je potrebna vsakemu živinorejcu, ekonomu, prekupcu, mesarju, eksporterju itd. Potreba tehtnice spričo te knjige odpade, pa tudi nobenega računanja ni. Žival je zmeriti po dolžini in na obseg in iz teh dveh merjenj dobljeni števili že sami pokažeta težo. Značilno je kako si zlasti po sejnih mnogi pomagajo na ta način, da merijo živino z vrvi, nekaj časa »tuhtajo« in potem uganajo, da bi žival »utegnila« tehtati toliko in toliko. Omenjena knjižica je sestavljena na podobnem principu merjenja le, da njenemu lastniku ni treba nič »ugibati«, nego ima eksaktne številke, ki mu povedo vse. — Koliko so včasih nepošteni nakupovalci prevarali ljudi, ko so kupovali kar »na čez«, kajti tehtnic ni povsod in se jih vedno ni mogoče posluževati. Danes pa so vse prevare nemogoče, ker vsak, še tako priprost človek, ki pozna številke, lahko sam dožene živo težo svoje živali in na podlagi tega ve koliko naj zanjo zahteva, ako jo prodaja.

Takega pripomočka doslej še nismo imeli in gre izdajatelju zasluga, da nam je omogočil po neverjetno nizki ceni. Knjižica se dobi po vseh knjigarnah po 10 Din. in pri g. dipl. agr. A. Jamniku, lastniku Agrarnega biro-a v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7 - I. po 10 Din. (v inozemstvo 11

Din.) s poštnino vred. Oni, ki naročajo po pošti, morajo denar vpsolati naprej.

Širite „Goriško Stražo“!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavica in rezerve: **CENTRALA LJUBLJANA** Rezerva SHS Din. 10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznано najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Ležišča za krogle

(cusciniti a sfere)

iz delavnic v Villar Perosa. Edino zastopstvo z zalogo za goriško ozemlje:

Pavel Volpi, GORICA, Corso Vittorio Emanuele III. št. 58
garage „FIAT“.

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa, motorini „Fian“
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju-Gorica

Piazza Cavour št. 9
Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

Andrej Mavrič

Gorica via Carducci 3 — Podružnica Kormin via Principe Umberto

Velika zaloga manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, hlačevine, Zepfirja, Perkala itd. — Velika izbira češkega platna in raznega perila, kakor tudi volne, žime, bombaža, morske trave ter izgotovljenih štramacev. — Velika izbira izgotovljenih oblek za moške in dečke.

Lastna krojačnica katere sprejme vsako naročilo. Izvrši delo točno in po nizkih cenah.

Cene nizke!

Obiščite domačo tvrdko, kjer boste gotovo dobro postreženi

Cene nizke!

GOSPODARSTVO.

Zemljiščne cene.

Na naš zadnji članek »Naše zemljiščne cene« smo dobili zanimiv dopis iz Brd, ki ga priobčujemo:

Misli, ki jih izraža g. dopisnik, so zdrave in vsega pritrjevanja vredne. Tudi podatki glede predvojnih cen zemljišč in pridelkov so — seveda le za Vipavsko dolino — popolnoma točni, čeravno bi se morda zdel povprečni letni pridelok ene njive vinograde ali travnika z 30 hl vina, odnosno 40 kvintalov sena, nekaj previsoko odmerjen. Ali to je le postranskega pomena.

Glavno je pa — vsaj po mojem skromnem mnenju — da ne rezultira iz dopisnikovih številčk prava, četudi teoretična vrednost zemljišč in pridelkov v sedanji valuti, ker ni vzel g. dopisnik ogromne razlike v poštev, ki vlada med predvojno in povojno vrednostjo denarja. Mirovna valutarna enota je bila, kakor znano, enakovredna zlatu, današnja pa velja k večjemu eno petino iste. Sedanjim cenam bi torej odgovarjal približno petkratni znesek mirovnih.

Na ta način bi dobili sledečo, kolikor toliko natančno sliko današnjega položaja:

Zemljišče ali pridelok:	Predvojna	teoretična povojna	faktična cena
1 njiva vinograda	K 4000.—	L. 20.000.—	L. 3000.—
30 hl vina	„ 1080.—	„ 5.400.—	„ 4500.—
1 njiva polja	„ 2000.—	„ 10.000.—	„ 3000.—
12 q koruze	„ 168.—	„ 840.—	„ 1200.—
1 njiva travnika	„ 2000.—	„ 10.000.—	„ 3000.—
40 q sena	„ 160.—	„ 800.—	„ 950.—

× 5 =

Če primerjamo tedaj povojne cene s faktičnimi, t. j. s temi, ki jih je bil g. dopisnik navedel, pridemo do spoznanja, da so cene pridelkov mirovno pariteto že prekoračile, razun pri vinu, kar je dandanes pač umevno, čeravno brdsko za pridelovalce. Zemljiščne cene se pa absolutno ne skladajo z predvojnimi, da, nahajajo se celo v kričečem protislovju z istimi, kakor n. pr. pri vinu. Ena njiva vinograda bi danes veljala po podatkih g. dopisnika L. 3000.—, na isti pridelano vino pa L. 4500.—, torej celo tretjino več! Potemtakem bi stal pridelok več kot samo zemljišče, ki ga rodi, ali, po domače rečeno, kokoš bi bila manj vredna kot jajce! Tako razmerje je ekonomična nemogočnost ter izvira najbrže iz okolnosti, da je g. dopisnik zemljišče pre nizko, pridelok pa, kakor že omenjeno, previsoko cenil.

Pa tudi ne oziraje se na to, se meni sploh skoraj neverjetno dozdeva, da bi se dandanašnji plačevala njiva dobrega vinograda, polja ali travnika enakomerno in brez vsake razlike z žalostno pičlim zneskom L. 3000, medtem ko so v naših Brdih in posebno v Furlaniji zemlji, cene 3 do 4 krat večje ter so v nekaterih slučajih že zdaleka prekoračile mirovno pariteto.

Ako ni torej g. dopisnik pre nizko navedel tamošnjih zemlji. cen ter ako se iste za dobra zemljišča resnično plačujejo, mora biti za to kak poseben vzrok. Ne rečem seveda, da bi morale biti povsod cene tako visoke, kakor izhajajo iz zgornjega računa, vendar pa bi se morale vsaj nekoliko več strinjati s sedanjim ekonomičnim položajem. Ako so pa raz-

mere res take, mora biti nekaj nenormalnega v gospodarskem vstroju in življenju dotičnih krajev, ki drži zemlji. cene stalno neprimerno nizke, medtem ko v drugih pokrajinah bolj in bolj naraščajo.

Seveda nisem poklican, da bi o tem sodil, ker sem premalo podučен o podrobnostih gospodarsko - kmetijskega položaja v prizadetih krajih.

Zato bi bil g. dopisniku jako hvaležen, ako bi hotel stvar nekoliko pojasniti, ker se mi zdi res vsega zanimanja vredna.

Bric.

Katera galica je najboljša?

O tem vprašanju so pisali mnogi italijanski listi in v milanskem gospodarskem listu »Il Sole« se je v tem oziru razvila precej dolga in zanimiva debata. »Gospodarski list« je lansko leto v svoji aprilovi številki (stran 73) pisal, da bi morali biti obe galici — angleška in italijanska — enakovredni, ako sta enako čisti in enako odstotni, ker v bistvu ima modra galica eno in isto kemično obliko, ki je Cu(SO₄)₂. Torej je modra galica spojina bakra in žveplene kisline.

Da pa se to vprašanje enkrat za vedno reši, je Zadružna zveza v Gorici sklenila iti stvari do dna. Naročila je letos za svoje članice in druge kmetovalce več vagonov modre galice, med temi tri vagona angleške, ostale pa iz različnih italijanskih tvornic. Od vsakega vagona so bili vzeti vzorci in oddani preizkuševališču v preiskavo. V naslednjem priobčujemo prevod spričevala, katerega je dobila Zadružna zveza od kemičnega in poljedelskega preizkuševališča

v Gorici. Original v ital. jeziku je na razpolago pri Zadružni zvezi:

»Kmetijsko kemično preizkuševališče v Gorici.

Došla št. 346

Štev. analize 80/83

Spričevalo.

Štirje vzorci modre galice, izročeni dne 25. maja od Zadružne zveze, vpisane zadruge z omejenim jamstvom v Gorici vsebujejo:

Štev. analize 80, Znamka angleški bakra	24.77%
odgovarja čisti modri galici	97.27%
Štev. alize 81, znamka Montecatini bakra	24.78%
odgovarja čisti modri galici	97.32%
Štev. analize 82, znamka Legnago bakra	24.98%
odgovarja čisti galici	98.11%
Štev. analize 83, znamka Spinetta bakra	24.64%
odgovarja čisti modri galici	96.78%

Gorica, dne 3. junija 1925.

Ravnatelj: ing. A. Devarda
(pečat)

Pristojbina à . . . . L 20 = 80 L
kolek: kolkovan papir . . . . . 2 «

Skupaj . . . . . 82 L «

Kaj nam pove zgornje spričevalo z ozirom na kakovost različnih galic? Da v bistvu ni velike razlike med modrimi galicami, ker 1½ odstotek malo pomeni pri takem številu odstotkov. Pri ceni 260 L za 100 kg modre galice odgovarja 1% komaj 2.60 L, poldrugi odstotek pa L 3.90.

Katera modra galica je torej najboljša? Od zgornjih je najboljša vrsta Legnago, najslabša Spinetta, srednji pa Montecatini in angleška. V splošnem pa bi bila od zgornjih galic najboljša ona, ki bi bila vsaj za 4.— L cenejša kot druga, ker razlika vrednosti po odstotkih znaša samo 3.90 L.

Zadružna zveza v Gorici je sklenila tudi, da bo letos v jeseni zbrala podatke iz onih okrožij oziroma vasi, kjer imajo eno ali drugo galico, da bomo vedeli, s katero modro galico je bil vinogradnik najbolj zadovoljen, ker preizkuševališče sicer pove precej, a ne vsega.

Poleg tega moramo poskus še enkrat ponoviti in sicer misli Zadružna zveza to napraviti drugo leto. Iz obeh let skupaj zbrani podatki bodo gotovo rešili vprašanje »katera modra galica je najboljša«.

H koncu pa pripomnimo še to, da se je govorilo in pisalo, kot da bi bila na trgu modra galica, ki pa ni galica, pač pa plavo pobarvana soda. Take govornice so nesmiselne, pač pa je res, da se delajo precejšnje sleparije s čilskim solitrom, klajnim apnom in nekaterimi drugimi kmetijskimi potreb-

ščinami. Take sleparije pa more delati samo brezvestnež, ki oslepari kmetovalca, a tudi sebe, ker kmetovalec kupi slabo blago pri istem trgovcu enkrat in nikoli več. Kdor pa hoče delovati skozi daljšo dobo, mora biti pošten v prodaji in se mora proti najrazličnejšim sleparstvom boriti z vsemi močmi. — Po »Gospodarskem listu«.

Naseljevanje v južni Srbiji.

Mnogo naših ljudi se zanima za pridobitev zemlje v južni Srbiji potom agrarne reforme. Po dosedanjih določbah se ta zemlja sicer oddaja, toda samo zemlja in pač tam, kjer to določijo oblasti. Po informacijah, ki jih imam iz agrarno-reformnega ministrstva, se ta način kolonizacije ni obnesel. Veliko bolj priporočajo direktni, privatni nakup. Naseljujejo pa naj se taki ljudje, ki imajo poleg živine in orodja vsaj nekaj denarja.

Na begovskih zemljah svobodno gospodarijo danes tkzv. »čivčije«, nekdanji podložniki (nekakšni koloni) begov. Ti so si postavili potrebne stavbe in imajo potrebno živino in orodje ter zaloge pridelkov. Obdelovana zemlja jim še ni izročena v last, ker še ni sklenjen zakon, s katerim bo rešeno vprašanje odškodnine begom. *Odškodnina bo seveda nizka in je bo polovico plačala država, polovico pa dotični čivčija.* Zato dajmo čivčije zemlje še ne morejo prodajati. Prodati morejo samo poslopja in orodje in sploh le to, kar je njihovo, torej tudi to, kar je vsejano. Mnogi čivčije to svoje imetje prodajajo.

V ministrstvu agrarne reforme sem izvedel, da je pred nekaj dnevi nek interesent kupil od čivčija poslopja in 5 hektarov vsejanega maka in je za vse to plačal samo Din. 7000.—

Novi naseljenik ima vse pravice do uživanja celega posestva, kakor jih je imel prej čivčija, pravi lastnik tudi zemljišča pa bo postal, ko bo rešeno vprašanje begovske odškodnine z zakonom.

Ministrstvo gre tem vrstam nakupa in naseljevanja zelo na roko in zadevne pogodbe takoj reši, novemu kupcu pa da tudi potrebne dokumente, da se more z vsem svojim imetjem po železnici brezplačno seliti na novi dom.

Odkupnina, ki je bodo turški begi deležni bo majhna, in še od te plača država polovico, novi naseljenik pa polovico. Kdaj bo vprašanje plačevanja rešeno, se še ne ve. Najbrže ne prekmalu.

Na ta način pride novi naseljenik takorekoč do posojila, za katerega ni treba plačevati nikakih obresti in ima od tega veliko korist. Tudi gotovo ne bo treba omenjeno polovico takoj plačati in se je bo plačevalo v obrokih.

Neobjavljen dokument iz politične prošlosti Primorske.

Naš odlični rojak dr. Henrik Tuma je poslal uredništvu našega lista doslej še neobjavljeno spomenico slovenskih deželnih in državnih poslancev na tedanjega avstrijskega ministrskega predsednika grofa Badenija. Spomenica nosi datum 1. februarja leta 1897. in skuša dokazati, da je slovenski del dežele kljub njegovi vsestranski nadvladi nad italijanskim delom, zapostavljen. Ta dokument je sestavil tedanji deželnozbornski poslanec dr. Tuma, poslanec slovenskih trgov, na podlagi spisov deželnega arhiva in uradnih statističnih podatkov. Zato je ta spomenica še posebej zanimiva, ker se zrcali v njej lep kos političnega in gospodarskega življenja goriške dežele iz leta 1898. Vendar se ta važna listina ni poslala na Dunaj vsled nesporazuma med poslanci samimi, ker so bili deloma za abstinenco, nekateri pa proti. Nadaljni potek političnega življenja je pa dovedel do razcepa v stranke. To je pozneje privedlo do krepke strankarske in narodne zavesti našega

ljudstva, ki se je vsposobilo, da kljubuje v teh težkih dneh vsem viharjem. Spomenica je pa ta-le:

Spomenica deželnih in državnih slovenskih poslancev v Gorici.

Njega prevzvišenosti gospodu ministerskemu predsedniku grofu Badeniju!

Podpisani poslanci zastopajo po specialnem krajevnem repertoriju c. kr. statistične centralne komisije na Dunaju na podlagi podatkov zadnje ljudske štetve od 31. decembra 1890 od skupnega prebivalstva poknežene grofovine Goriške - Gradišanske 220.308 duš v 36.706 hišah na 2.841.45 km², 129.177 duš v 23.493 hišah na 2.150.15 km² v političnih okrajih Tolmin, Sežana in Gorica. Od teh je 37 inorodnikov, 320 Nemcev in 2404 Furlanov in Italijanov, ostali so Slovenci.

Od 129.177 prebivalcev pada na kmečke občine 124.507, ki volijo šest deželnih poslancev ali na 20.751 enega in tri zastopnike veleposestva ali na 41.502 enega; na mesta in trge 4680, ki volijo enega poslanca tako, da se ne upoštevajo cele politične ob-

čine, kakor v furlanskem delu dežele in pri mestu Gorica, ampak le trgi kot kraji, da šteje

Bovec le	1420 mesto	2147
Kobarid le	760 mesto	1168
Tolmin le	849 mesto	4419
Kanal le	916 mesto	1865
in Ajdovščina le	735 mesto	735
vsega	4680 mesto	10334 z

očitnim namenom, da se pri volitvah daje upliva uradništvu in naseljenemu prebivalstvu in zapostavlja domačine.

Občine Cerklje s 5833, Komen s 2263 in Sežana s 1794, vsega z 9890, prvi dve sta sedež okrajnega sodišča, tretja okrajnega glavarstva, a kljub temu niso vzete v poštev pri skupini trgov, marveč volijo s kmečkimi občinami. Nasprotno zastopa od skupnega prebivalstva kronovine 91.121 duš v 13.213 hišah na le 691.30 km² političnega okraja Gradišče in mesto Gorica enajst poslancev in sicer zastopajo mesta Gradež, Tržič in Červinjan s 11.401 prebivalci en poslanec, mesto Gradišče in Kormin s 8766 prebivalci en poslanec. Števji prebivalstvo celih političnih občin tako, da šteje

Gradež	3441 a ne le	3193
Tržič	5618 a ne le	3997

Červinjan	2342 a ne le	2342
Gradišče	3352 a ne le	1468
Gradišče	3352 a ne le	1468
Kormin	5414 a ne le	3695
vsega	20167 ne le	14695

z očitnim namenom, da pri volitvah odloča domače prebivalstvo mesta Gorice z 21.825 prebivalci in sicer s 17.956 v mestu in 3869 v kmečki okolici, ki voli dva poslanca;

kmečke občine z 49.139 prebivalci dva poslanca tako, da prihaja na 24.569 duš en poslanec in na veleposestevata dva poslanca tako, da prihaja na 24.569 duš en poslanec in na veleposestvo trije poslanci tako, da prihaja na 16.379 en poslanec, in se očitno zapostavlja kmečko prebivalstvo za veleposestnike in tržane, veleposestnike in tržane.

Od teh 91.131 prebivalcev, katere zastopa enajst poslancev italijanske narodnosti, je pa 74.110 Furlanov in Italijanov, 1875 Nemcev, 96 inorodcev, ostali so Slovenci t. i. 15.040, t. j. ena cela šestina skupnega števila.

V repertoriju napovedano število 9414 Slovencev je napačno, kajti na dlani je, da furlanske - italijanske oblasti niso zabliale šteti prebivalcev svoje narodnosti pač pa narodnosti, ki poleg in med njimi prebiva.

novno preslikano cerkev, kjer se je vršil blagoslov. Cerkev je bila tako okusna okrašena, da so se nad njo radovali vsi, ki so jo videli. Vsa čast domačinu Fr. Leskovcu, ki je cerkev tako lepo prenovil in pa dekletom, ki so jo vsem v spodbudo okrasile! Na dan sv. birme pa je oktet iz Idrije pod vodstvom g. kaplana J. Žagarja krasno pel pri sv. maši. Z vidnim zadovoljstvom se je prevzvišeni poslovožil od nas in se podal peš v Ledine, da si tamkaj ogleda župno cerkev in v župnišču matrike. Tudi tam ga je ljudstvo radostno sprejelo. Pozdravil ga je zastopnik občine, šolska mladina; nekaj mož pa ga je prišlo prositi, da bi jim preskrbel lastnega dušnega pastirja. Na pešpoti iz Gor v Ledine se je prevzvišeni sam prepričal, da je ta pot za gorskega župnika prehuda, da bi mogel še nadalje opravljati obe župniji in je možem obljubil, da želi vpoštevati njihovo prošnjo. Bog daj, da bi se le kaj kmalu vresničilo!

Postojna.

29. junija se je vstrelil ob meji pri Planini častnik finančne straže, 30-letni Kornelij Pescatori. Našli so ga še tisti dan mrtvega nad skalnatim prepadom. Zapustil je pismo, v katerem piše, da nastanejo večkrat okoliščine v življenju, ki delajo življenje nezno. Kakor pravijo je vzrok tega samomora — neozdravljiva bolezen. — 2. julija je umrla v mestu 90-letna vdova g.a Helena Ambrožič, rojena v Homcu pri Kamniku. Bila je bržkone najstarejša v Postojni. — Preteklo nedeljo 5. julija je priredila Kmečka hranilnica v prostorih kinematografa gospodarsko predavanje: Izboljševanje in izsuševanje travnikov in mlekarstvo. Za naše kraje zelo potrebno vprašanje, ker imamo tukaj zelo veliko močvirnatih travnikov, ki ne donajajo skoro nobene koristi ali pa skrajno slabo konjsko krmo. — Dne 29. junija je ponovila naša mladina igri »Volkašin« in »V posredovalnici«. Tudi se je nastanila tu družba diletantov iz Italije, ki prireja dan za dnem igre v dvorani za šolskim noslopjem. — Nad vse pohvalno so se izkazali dne 5. julija, ko so igrali igro »Il Cardinale«. Igrali so že po vseh večjih mestih Italije. V Postojno so prišli na počitniški oddih. — Na Pivki dežuje skoraj neprenehoma že čez tri tedne. Slabo vreme je napravilo kinetom silno veliko škodo.

Vipava.

V nedeljo 19. t. m. ponovi »Katoliško slov. izobraževalno društvo« v Vipavi Jalenovo dramo v štirih dejanjih »Dom«. Igra se bo vršila v dvorani gospe vd. Hrovatin. Začetek ob 4. uri popoldne ob vsakem vabilu. K obilni vdeležbi vlijudno vabi odbor.

Banjska planota.

Še pred enim letom ni bilo čuti na tej planoti o kakem prosvetnem delu ničesar, izvzemši Loma, kjer že več časa živo deluje prosvetno društvo. V tem letu pa si je znala Prosvetna zveza tudi tu gor utreti pot. Ustanovili sta se društvi v Lokovcu in na Banjšicah. In tako je val prosvetnega gibanja zavzel že skoraj celo planoto. Pokazalo se je to letos, ko so vsa tri društva nastopila z javnimi prireditvami, ki so po razmerah vse jako dobro izpadle. O oni v Lomu smo že poročali, kakor tudi o prvem nastopu v Lokovcu. Omeniti moramo še, da so na praznik sv. Petra in Pavla v Lokovcu igro ponovili in je ta tedaj še bolj izpadla kot prvič.

Dne 5. t. m. je pa bila prireditev na Banjšicah. Spored je bil jako obširen. Društveni pevci so zapeli dve pesmi; eno za mešan in eno za ženski zbor. Zboru se je poznalo, da je še mlad, vendar pa korajžen kakor tudi njegov mladi pevovodja. Poleg tega so igrali dve igri. »Svoje glavna Minka« za ženske vloge in burko »Zamorec« za moške vloge. Prvo igro, ki vsebinsko nima velike vrednosti, so igralke jako dobro podale, da se jim je bilo čuditi, ko so tako korajžno nastopale, dasiravno so bile prvič na odru.

Druga igra je pa vzbudila veliko smeha in veselja. Igralcem in igralkam bi le priporočal naj prihodnjic opustijo tisto elkanje in naj sploh pazijo na izgovarjavo. Za smeh je poskrbel med posameznimi točkami Fr. Bratuž iz Gorice s svojimi kupleti.

Ljudstva je bilo jako veliko in so vsi odhajali zadovoljni in pričakujejo, da jim bo društvo kmalu spet kaj nudilo.

H koncu naj omenim, da je imela ravno tega dne prireditev »Marijina družba« v Čepovanu s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora. Tako so tudi v Čepovanu spet enkrat oživeli.

Mladina iz Banjske planote, le po tej poti naprej, ker edino s tem dokazemo svetu, da smo kulturni narod, ki je enakovreden drugim, oziroma jih še prekaša, ker redkokje dobite, da se prirejajo gledališke prireditve v takih gorskih vaseh kot pri nas. Bodimo torej ponosni na to svoje delo in nadaljujmo!

Col nad Vipavo.

Po dolgem bolehanju na sušici je preminul dne 7. t. m. občje spoštovani 23letni mladenič Ivan Bajec iz Malega polja, po domače pri Dolarijevih. Pokojni je bil vedno blag in odkritega značaja, zato je vredno, da se ga na tem mestu spominjamo. Kako zelo je bil priljubljen je pokazal njegov pogreb, kateri se je vršil v četrtek 9. t. m. na domače pokopališče. Cerkveni pevski zbor mu je pod vodstvom g. A. Bajca zapel žalostinke doma, v cerkvi in pri odprtem grobu. Odšel si, dragi Ivan, po boljše plačilo, nas si pa pustil v dolini solz in boja. Spavaj mirno v Gospodu in na svidenje nad zvezdami. Plakajoči materi in sestram pa naše sožalje.

Volče.

(Volitev župana.)

Zadnje nedeljo smo dobili svojega novega župana v osebi g. Venčeslava Hvala. S tem, upamo, je komisariat odpravljen. Pri volitvah 21. junija je zmagal blok okoličanov, ki so volili tudi tri Volčane (kar je bilo prav lepo od njih) in tako imajo okoličani devet, Volčani pa šest odbornikov z županom. Izvoljeni so po večini poročeni možje, starejši in mlajši. Je tudi par starejših fantov, le dva mlada fanta, eden iz Čiginja in eden iz Sel, sta tudi prišla v odbor. Poročilo v »Edinosti«, da je v odboru večina mladih fantov, je neresnično. Res je, da niso hoteli biti voljeni starejši, izkušeni možje, ki so prej večkrat obično vladali, to pa radi vednih nesoglasij, ki so tudi bila poleg drugih vzrok, da smo skoz eno leto imeli komisarja. Gojimo najboljšje upe, da bo novi odbor z mladim županom na čelu hodil nova pota. Želimo, da zavladala duh spravljivosti med Volčani in okoličani. Ali nismo vsi pod enim zvonom z malo izjemo Kozmerič! Zakaj bi si ne pomagali drug drugemu. Pravičnost naj vodi nas! Upamo, da boste novi možje vsaj nekoliko razumeli potrebe časa in da vam bo pred očmi vedno le resnična skupna korist občine kakor tudi nainujnejše potrebe posameznih delov. Dajte tudi Rutarjem svoje in jim lajšajte njih kozje steze. Pravičnost je ona, ki pride iz socialno prav čutečega srca, ne pa iz suhih računov davčnih dohodkov. Občinarji bomo gotovo podpirali delo mož, ki ne bodo iskali samih sebe in svojih koristi, temveč koristi skupnosti ter skrbno varovali naše pravice in naše premoženje. Odklanjamo komisarije in kličemo gorje onim, ki bi zakrivali prihod novega komisarja. Prosimo in zahtevamo, da bodo novi izvoljenci in župan držali red posebno v občinski pisarni, da ne bodo tu večne pomote. Naglašamo, da tajnik ni vse-mogočni gospod in gospodar, temveč plačan uslužbenec občinarjev, katerim vendar ni potrebno iskati miloščine v občinski pisarni, ampak imajo pravico biti vlijudno postreženi. Tajnik bodi županu pokoren, ne pa narobe. Želimo in zahtevamo, da je v našem uradu v polni veljavi domača govorica. Vsaj tu imamo pravico se razumeti brez tolmačev. Naj se ne

dogodi več, kakor pod komisarijenjem, da ne bi smeli naši očetje po svoji volji dajati imena svojim otrokom. Stali bomo na straži!

Ustje na Vipavskem.

Prosvetno društvo »Zvon« na Ustju priredi v nedeljo dne 19. julija t. l. ob pol štirih popoldne veselico s sledečim sporedom: 1. Sonetto all'Italia. 2. Vodopivec: »Ptici«, poje ženski zbor. 3. Hribar: »Dar sprave«, deklamacija. 4. Pregelj: »Ribičeva hiša«, veseloigra v enem dejanju. 5. Sardenko: »Nagelj«, deklamacija. 6. »Čašica kave«, veseloigra v enem dejanju. 7. Pagliaruzzi: »Rada«, deklamacija. 8. Sattner: »Slovo od lastovke«, poje mešani zbor. Vstopnica: Sedeži prve vrste 4 L. druge vrste 3 L. stojišča 2 L. za otroke 1 L. V slučaju neugodnega vremena se bo vršila veselica naslednje nedelje. K obilni udeležbi vabi odbor.

Idrijske novice.

Telovadni nastop v Idriji.

Dne 28. m. m. je krasen lepak, nabit v bližini župne cerkve, vabil občinstvo k javnemu nastopu telovadnih odsekov K. D. D. Nastop se je vršil v telovadnici tehničnega zavoda po sledečem redu: 1. proste vaje moškega naraščaja; 2. proste vaje gojenk; 3. orodna telovadba moškega naraščaja; 4. proste vaje članov; 5. proste vaje članic; 6. orodna telovadba na drugu in konju; 7. kolo članic; 8. orodna telovadba članov na bradlji; 9. vaditeljske proste vaje; 10. vaje članic s petiem; 11. skupina. Celoten vtis je bil jako ugoden, kar je občinstvo potrjevalo z burnim ploskanjem pri vseh točkah. Na galeriji je bilo pač nekaj prenapetežev, ki so delali razne opazke, s katerimi so dokazali, da o telovadbi nič ne razumejo ter da jim je vsebina »Knjige o lepem vedenju« španska vas. Res da nastop ni bil brez hib, toda če poudarimo, da je bil to po preteku štirih let prvi nastop, da je pretekla dolga doba, ko odseka sploh nista imela telovadbe, da so nastopili skoro sami novinci in da so nedostatki tudi pri naj-dovršenejši telovadbi neizogibni, potem moramo izjaviti, da je bil uspeh povsem razveseljiv. Dovoljeno naj nam bo pa tudi opozoriti na nekatere pogrške. Proste vaje deškega naraščaja so imele lepo lastnost, katero smo pozneje večkrat pogrešali: že začetni gibi so bili točni in sigurni. Nastopilo je 35 dečkov. Izvedba je bila seveda pri marsikaterem pomanjkljiva, kar bi se dalo odpraviti z vezbanjem posameznika. Opazili smo tudi, da nekateri niso pravilno korakali. Pri tem pa ne mislim onih malčkov, ki so tekali zadnji, ker ti so svojo nalogo sijajno rešili. Skoro isto kar smo povedali o deškem naraščaju velja tudi za gojenke (24 po številu). Vaje so bile dobro priučene, v izvajanju le neznatne pomanjkljivosti, pri korakanju več kritja. Orodna telovadba naraščaja je občinstvu silno ugajala. Dečki so skakali čez konja. Izvajali so: odročko, skrčko, raznožko, preval skozi stojo in na zadnje plavni skok. Ne vem, če so te vaje naraščaju primerne, ker skok napravi pri javni telovadbi le tedaj vtis, ako je izveden do viška pravilno. Priznati pa je treba, da so jako dobro proizvajali zadnji dve vaji. Zdi se sicer, da sta težji, da zahtevata več izurjenosti, pa sta bili vendar izvršeni stegneno in vleknjeno ter so nekateri prav lepo nakazali stojo. Članov je nastopilo 18. Pri prostih vajah bi bilo želeto več točnosti (nekateri so namreč zamujali) in več elegance. Pri korakanju manj drsanja.

Članic je nastopilo 14. Po kratkem rajalnem prihodu so izvajale štiri proste vaje na godbo. Da niso svoje naloge še bolje rešile, je bila skoro gotovo kriva tudi godba. Opozorjamo na pravilnejšo izvedbo temeljnih gibov. (Sistematične telovadbe manjka.)

Članska orodna telovadba na drugu in na konju (druga in tretja vrsta) je občinstvu ugajala, le telovadci, ki

so bili med gledalci, so opazili marsikak pogrešek. Omenim naj samo nekatere: Vaj, ki jih telovadec ni siguren, naj ne poskuša izvajati pri nastopu. Odhod in prihod k orodju morata biti boljše. Vaje naj bi bile lažje in zato lepše izvajane.

Kolo članic je tvorilo prijeten in lep presledek med orodno telovadbo članov. Prva vrsta je nastopila na bradlji. Ta točka je bila izmed orodne telovadbe najboljše, vendar je bilo preveč preprijemanja in kolebanja ter premalo vezave. Vaditeljske proste vaje bi bile napravile še večji efekt, če bi jih izvajalo več članov. Za vaditeljskimi prostimi vajami so še enkrat prikoralale članice. Na lep in priprost način so nastopile tako, da so tvorile tri tristope v obliki zvezde. Te vaje so pokazale, kaj dosežejo redne telovadkinje. Dasi je jako težko peti in hkratno telovaditi, so bile te vaje nadvse lepe. Žal, da so izvajale samo dve vaji. Veselimo se že, da bomo v kratkem videli še ostale štiri. Spored je zaključila skupina na bradlji; bila je okusno sestavljena in tudi zelo lepo izvedena. Na splošno moramo reči, da je nastop krasno uspel. Če boste tako napredovali v bodoče, bo odsek kmalu zopet na isti višini kakor je že bil nekda. O sklepu častitamo vsem, posebno pa vaditeljicam in vaditeljem k velikemu napredku in jim kličemo: »Le tako naprej, vztrajno in pogumno po geslu: Zdrav duh v zdravem telesu!

Šolska prireditve.

Dne 4. t. m. je napravila tukajšnja ljudska šola javno prireditev v gledališču. Na sporedu je bilo več točk petja, sviranje gosli s spremljevanjem glasovirja, potem italijanski igrokaz, ki je izpadel precej dobro in končno igra »Neubogljivci« v slovenski. Že pred igro so bili izvestni gospodje jako nervozni in so padale nepotrebne žaljivke. Ljudstvo pa je posebno opazilo, da so se pred slovensko igrico vzdignili nekateri gospodje ter gledišče zapustili. — Ali ni to izzivanje? Svetujemo tem gospodom, naj raje pometajo pred svojim pragom in naj skrbje, da se posojene reči v redu vračajo!!

Naši gasilci.

Čuje se, da nas bo v kratkem posetil g. prefekt iz Vidma. Ob tej priliki se bo vršilo tudi polaganje temeljnega kamna za »Gasilni dom« ter dekoracija nekaterih gasilcev, ki služijo že 35 let vzvišenemu namenu gasilstva. Predpriprave v ta namen se že vršijo. Vabimo vsa društva v Julijski krajini, da se vdeležijo tega slavlja. Posebna vabila se bodo pravočasno razposlala, ker danes še ne moremo navesti dneva slavnosti. Gasilno društvo praznuje ob enem tudi 35letnico obstoja. Z začudenjem gledamo v preteklost! Kaj vse je moralo društvo prestati vsled vednega preseljevanja in vendar se je obdržalo še do danes, dasiravno se je skrčilo število delavnih članov od 70 mož na 34. V čudnih časih živimo. Toliko imamo mladine, a je brezbržna za vse dobro in lepo. Hoče samo zabave, ne misli pa, da bi lahko tudi drugod pomagala, kjer je potreba in to ravno pri tako prepotrebem društvu kakor je gasilno. Že geslo samo bi moralo biti privlačno, saj se glasi: »Bližnjemu v pomoč, Bogu v čast.« Mladina, zbudi se in pristopi, da nas bo mnogo, mnogo! Tudi nam ne bo manjkalo telesne in duševne vzgoje. Proč z raznimi predsodki, ki niso utemeljeni in ako so, jih je treba odstraniti z lepim, dostojnim in marljivim vdeleževanjem pri vajah, nastopih in posvetih.

Listnica Kmetstvo - delavske zveze in političnega društva »Edinosti« v Gorici.

1. J. V., Gor, Novaki 17: Odlok in poslani dokumente je tajništvo prejelo.
2. F. R., Črni Vrh: I. H. naj vložijo prošnjo za povišanje vzdrževalnine potom županstva na sledeči naslov: Commissione generale per le pensioni Roma, Palazzo Braschi.
3. J. L., Col: Tajništvo je posredovalo v Vaši zadevi. Ali ste prejeli?

4. I. G., *Šmarje*: Vašo prošnjo bo tajništvo izročilo poslancu Besednjaku, a je le malo upanja, da bo prošnja ugodno rešena.

5. *Žup. Črni Vrh*: Kdaj je prejela Kavčič Fr. negativni invalidni odlok? Ali je bil njen mož vpošklican kot vojak v vojaško službo in kdaj?

6. *Žup. Ponikve*: Poslanca Besednjaka je tajništvo naprosilo, da ponovno posreduje v Vaši zadevi.

7. *Stiligoj Mariji, Štolta Karolini in Batišič Avgustini*: Za vse tri je bil predložen ugodni pokojninski odlok v mesecu maju. V kratkem vam bo najbrže tudi denar nakazan.

8. *Cen. A. in U. A., Robič - Kred*: Pošljite tajništvu odgovore vojnoodškodninskega urada in pa »Ufficio stradale Udine«, ki zadevajo Vašo odškodninsko prošnjo.

9. *B. F., C. A., C. F., V. M., Robič - Kred*: Pošljite tajništvu odgovor sodnije, ki ste ga prejeli na Vašo vojno - odškodninsko prošnjo.

10. *Ršček M., Dreznica*: Vložite Vi in Vaš sosed prošnjo za priznanje pokojnute potom županstva na ta naslov: Commissione generale per le pensioni, Roma, Palazzo Braschi. Pravico do pokojnine imata oba, če nista sama na en ali drugi način zakrivila nesreče.

11. *F. G., Zakojšca*: Prodajalec vam ni dolžan povrniti nobene odškodnine.

12. *M. M., Gorenjopolje*: Tajništvo ni prejelo nobenega pisma. Zglasite se ob priliki v tajništvu radi Vaših vojnoodškodninskih zadev.

13. *Č. K., Hudajužna 15*: Pravico do pokojnine imate le v tem slučaju, če le bil padli sin Vaša edina podpora. Ker imate še tri druge dorosle sinove, bo Vaša prošnja težko ugodno rešena.

14. *M. I., Cerklje*: Vložite potom županstva prošnjo, da se vam izplačajo pokojninski zastanki od 19. 8. 1920.

15. *D. I., Godovič*: Če ste vložili vojnoodškodninsko prošnjo 15. nov. 1921 pri davčnem oddelku v Idriji, ne bo treba vlagati nove prošnje, pač pa bo treba zabravati, da vam prošnjo davčni oddelek reši. Pismo sledi.

16. *J. V., Svino pri Kobaridu*: Prošnjo za predujm na račun prijavljenih terjatev nasproti Avstriji lahko napravite ustnicno ali pa pismeno pri uradu, pri katerem ste vložili prijavo terjatev.

17. *A. G., Kamno*: Kdo vam je ustrelil moža in zakaj. Ali je tudi vaš mož med tistimi, ki so bili ustreljeni v Kobaridu leta 1915?

18. *B. I., Otlica*: Ob priliki zglasite se v tajništvu zaradi Vaše pokojnine.

19. *I. K., Št. Vid*: M. Franc Podbreg naj vložiti na Ufficio tecnico di Finanza v Vidmu prošnjo, da mu odpiše vinski davek.

20. *N. B., Podbrdo*: V Vaši zadevi bomo posredovali. Pismo sledi.

21. *Cej Andrej, Jelerčič Ivan in Rožič Anton*: Ob priliki zglasite se v tajništvu.

22. *F. K., Kneža*: Kdaj ste prejeli negativni inv. odlok? Pošljite natančne podatke o svoji bolezni, rani, voj. službi itd. tajništvu, da vam sestavi rekurz. Če pa pridete po opravku v Gorico, zglasite se v tajništvu. *Tajništvo.*

Pozdravi fantov - vojakov

Slovenski fantje pri 4. nadomestni četi v Bolonji pošiljamo mnogo pozdravov staršem, bratom, sestram, fantom, dekletom ter vsem znancem, posebno pa letniku 1906. Simčič Angeli, Gonjače pri Kojskem; Bizalji Ludovik, Sv. Lucija - Modrejce; Leban Mirko, Bazovica; Ušaj Franc, Črniče; Špič Ciril, Bukovo; Šorli Franc, Kluže; Daneu Karel, Opčina; Debevc Ivo, Goriče pri Postojni; Mozetič Jožef, Trampuš Alojzij, Kostanjevica; Černigoj Jožef, Lokavec pri Ajdovščini; Čar Ivo, Idrija; Kralj Rudolf, Trebič; Hrvatič Matija, Bitnje; Srebotnjak Ivan, Orehek; Pirih Franc, Stopnik; Vouk Valentin, Veliko Polje; Metlikovec Franc, Veliki Dol; Knez Ludovik, Samatoreca; Uljan Valentin, Robič pri Bistrici; Sutar Jožef, Ilirska Bistrica; Pahor Jožef, Nova Vas; Kovačič Jožef iz Sv. Tihaja; Zadelj Richard, Knežak.

Pozdrave pošiljajo tudi fantje topničarji 13. polka v Cecini. Bele Franc, Šempas; Obid Ciril, Bukovo; Rogelja Ernest, Novelo; Trampuš Evgen, Tennica; Arčon Mihael, Renče; Gaberšček Filip, Sv. Lucija; Ivančič Anton, Nekovo; Rejec Franc, Lome; Blažič Franc, Kostanjevica; Franetič Anton, Potočje; Rolih Franc, Zarečje; Bratulič Albert, Sv. Peter v Šumi.

Pisma naših izseljencev.

Pismo izseljencev iz daljne Holandije.

Holland, dne 30. VI. 25.

Mnogokrat smo že čitali iz vseh tujin pozdrave in poročila, ki jih pošiljajo slovenski fantje in možje. Naj se tudi mi spomnimo enkrat »Goriške Straže« in našega domačega kraja. Naj poročamo enkrat tudi mi, kako se nam godi tukaj v Hollandu. Večkrat smo že čitali, kako se ruderji po Franciji in Belgiji pritožujejo radi majhne plače; hvala Bogu, radi tega se mi do danes ne moremo pritoževati. Seveda, tudi tukaj je plača le majhna, ali to je še dobro, da je nizozemska valuta visoka in dobimo zanjo precej lir. Ali žal, da mi nismo »šparmojstrovi sinovi«. Ali kaj zato? Samo da nam dajo 6 goldinarjev dnevne plače, pa smo zadovoljni, ker to je našega denarja 60 lir, katerih včasih doma po cele mesece še videli nismo. Zato pa moramo biti zadovoljni. A še boli bi bili, ako bi nas bilo še več naših domačih fantov in mož tukaj, ki so doma brezposelni. Radi bi jim pomagali kolikor bi bilo v naši moči. Toda težko je dobiti dovoljenje za stalno naselitev v tej državi. Ali to jim svetujemo pa, ako jih je več skupaj, da se obrnejo na sledeči naslov: Verwaltung, Oranje, Nassau III, Heerlen, Holland.

Končno pošiljamo iskrene pozdrave vsem prijateljem in znancem, staršem, bratom in sestricam, posebno pa našim dekletom. Mi, soški fantje, prav posebno še pozdravljamo našega župnika gospoda Cirila in mu želimo ob godu obilo sreče. — Iz Soče: Ivan Kravanja, Anton Kravanja, Jožef Domevščik, Andrej Komac, Jožef Komac, Ivan Kravanja, Jožef Kravanja, Ivan Komac. Iz Trente: Anton Hoffer, Andrej Kravanja, Alojz Melihen, Egidij Berginc.

Hettange*Grande, Francija.

Naročniki in bravci »Goriške Straže« pošiljajo pozdrave iz železnih rudnikov staršem, bratom, sestram in vsem v domovini: Franc Uršič, Anton Fratnik, Ivan Volarič, Jožef Fratnik, Idersko pri Kobaridu, Mihelj Jožef, Plače pri Sv. Križu, Anton Gorjup, Anton Cvetrežnik, Žbogar Andrej iz Banjšic, Brezavšček Andrej, K. Vrh, Okretič Jožef, Kostanjevica, Anton Ogrič, Vojsko, Šuligoj Ivan, Lango Leopold, Kal Koprivišče, Gorjup Edvard, Bukovica, Marusič Karol, Lokvica.

Darovi.

Darovali so za sv. Višarje:

Dekanija Št. Peter na Beneškem: Župnija Št. Peter L 110; Župnija Št. Lenart L 166; vikarijat Lesa L 400; duhovnija Dolenji Barnas L 545; duhovnija Ronca L 522; duhovnija Brišča L 325, duhovnija Mersin L 587; duhovnija Ažla L 125; duhovnija Oblica L 114; č. g. Pij Collino L 50; župnija Šebrelje (II.) L 32.10; župnija Bukovo L 40; župnija Vipava L 637.50; po č. g. p. Keru-

Svarilo.*)

Podpisani svarim tem potom, da ne sme nihče ničesar kupiti, bodisi premičnine ali nepremičnine od bratov Alojzija in Antona Belingarja iz Ravnice št. 3 brez dovoljenja sodečičev.

Ivan Belingar, Ravnica št. 3. Gorica, dne 1. 7. 1925.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, kolikor zahteva zakon.

Valuta.

Dne 14. julija si dobil:

za 100 franc. frankov	127.50 do 128.25	Lir
za 100 belg. frankov	125.50 do 127.50	Lir
za 100 švic. frankov	515.— do 530.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	81.— do 82.—	Lir
za 1 zlato marko	6.25 do 6.45	Lir
za 100 dinarjev	47.75 do 48.25	Lir
za 1 šterling	132.25 do 132.75	Lir
za 1 dolar	27.20 do 27.35	Lir
Novci po 20 frankov	106.— do 108.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0380 do 0.0395	Lir

Beneške obligacije.

Dne 14. julija: Srednji kurs L 68.—, v Trstu 68.—; v Milanu 67.80, v Rimu 68.10 L

binu L 350; župnija Kožbana L 135; župnija Kamnje L 165; župnija Lozice L 130; kuracija Medana: Plešivo L 295.50, Vas L 169, Ceglo L 82; vikarijat Vipolže L 350; Cerovo: 4 osebe L 20; Opatieselo: N. N. L 50; vli. g. L. Štubelj, vikar v Velikemdolu L 15. — Hvaležno cerkv. oskrbnitvo Sv. Višarji.

Vabilo.

Nadzorništvo »Stavbene zadruge Miren - Sovodnje v likvidaciji«

vabi vse člane Stavbene zadruge k izrednemu občnemu zboru, ki se bo vršil v nedeljo dne 19. t. m. ob 9. uri zjutraj v prostorih g. Petra Uršiča v Mirnu.

Nadzorstvo.

Zobotehniški ambulatorij Brezigar Rudolf

Via Mameli 5 / I. Gorica

ordinira: od 9-12. in od 2-5.

Delo zajamčeno. —

IŠČEM DRUŽBO 20 DELAVCEV-GOZDARJEV za sekanje drv za kur-

javo iz gozda zraven Kobarida. Nastop takoj. Plača dobra. Folicaldi Giacomo, Cividale.

Stolpne ure

najmodernejšega sistema ki se navijajo vsakih 8 dni imam v zalogi

Franjo Štolfa, urar
Komen na Krasu

IZURJEN ŽAGAR išče službe. Opis dela in naslov na upravo tega lista.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZOBOZDRAVNIK
Dr. L. MERMOLJA
špecialist za ustne in zobne
bolezni, ordinira
v GORICI na Travniku 5/II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

UČENKO ZA MANUFAKTURNO
in špicerijsko trgovino sprejme trg.
Anton Beltram, Vrhpolje p. Vipava.

IZURJENA STROJEPISKA dobi
postranski zaslužek — par ur dela na
dan. Na upravo lista!

SLIKARSKEGA in PLESKARSKEGA
POMOČNIKA, kakor tudi 15—16
letnega učenca sprejme takoj M.
Šorli, Sv. Lucija ob Soči.

NA PRODAJ JE HIŠA s štirimi ni-
vami zemlje in malim vinogradom
na lepem kraju pri strani vasi. Cena
se izve pri lastniku Silvestru Povšiču
v Šempasu, št. 206.

Delak in Gomišček
zaloga pohištva z lastno
delavnico

Solkan pri Gorici
se priporočata za dobavo
pohištva po najnižjih cenah. Izdelek zajamčen.

Proti kurjim očesom
samo
burgit.

Burgit - izdelki so se v
zadnjih 19 letih v ne-
štetih slučajih obnesli in
so bili od zdravnikov pri-
poročeni. Proti trdi koži
in kurjim očesom na
stopalu zahtevajte - - -
burgit - obliže,

ki so izdelani v večji
obliki. Potenje nog,
žganje in odrgnenje od-
pravite z burgit - ko-
palno vodo! - - -
Burgit dobite v vseh
lekarnah, mirodilnicah
in sličnih trgovinah.

Pri nakupu pazite na originalni omot »burgit« in za-
vrnite ponaredbe! Če ne dobite pravih burgit-izdelkov
pri vašem dobavitelju, obrnite se na bližnjo trgovino.

Mali trud se izplača.

„Burgit“, z. z. o. z. Freilassing, Bavarsko.